

Museologiskt forum

Första träffen för Museologiskt forum hölls på Läns museet Västernorrland den 20 oktober 2004. Inbjuden föreläsare var professor Kerstin Smeds från Umeå universitet. Föreläsningen behandlade museologin idag, dess forskningsfält och den grundutbildning som bedrivs.

Kerstin Smeds fick många av åhörarna att fundera över dagens och morgondagens museer. Hon menade att de museer vi ser idag är i slutet av sin blomning. De kulturhistoriska museerna är en produkt av industrisamhället. De bygger på behovet av att spegla bilden av ett tidigare samhälle med syfte att stärka individuell identifikation. I realiteten jordbrukssamhället i en nationalistisk anda eller mentalitet.

Smeds berättade att de strävanden till museiskapande som kommit att accelerera under de senaste årtiondena är en global företeelse i det som benämns västvärlden. Västvärldens museikoncept bygger på bevarande av materiella lämningar. Kerstin Smeds beskrev museirörelsen som om man vill stoppa tidens gång, stoppa nedbrytningen och bevara allt som det just nu ser ut. Andra områden som till exempel Ostasien med en annan religiös och kulturell verklighet innefattas inte på samma sätt i denna materiella rörelse. Utan de bevarar kunskapen som sitter i händerna, hantverksskicklighet och förmåga att återskapa. Däremot sker en influens från väst även i dessa områden. En museologisk synvinkel på detta är förvåning, då vi kan se att det typiska industrisamhället (med ett materiellt fokus och bakåtblickande) i många andra sammanhang är att ses som på väg att försvinna bort från både den vardagliga och politiska agendan. (Med ett uns av historiematerialistisk tolkningsmodell kan man emellertid lätt se att historien upprepar sig. Samhällen uppfattas där ofta benägna att som en sista suck förväxa sig över kanten och ner i glömskans dunkel. En personlig kommentar av undertecknad.)

Enligt Smeds och de flesta museologer världen över anses alltså den gamla sortens museer att ha gjort sitt i fråga om identitet, enkelriktad förmedling och bevarande redan inom 10 till 20 år. Vi ser därför parallellt med de gamla museerna en rad försök att etablera museer med andra roller. Vad detta arbete kommer att leda vet vi inte idag. Ett förslag från Smeds var att betrakta museerna på samma sätt som bibliotek. Låna ut föremålen för att glädja låntagarna några veckor. Det stoppar inte nedbrytningsprocessen, men samlingarna kommer fler till glädje.

Denna föreläsning slog under alla omständigheter an tonen. Vi får se vad Museologiskt forum kommer att avhandla i framtiden.

Bengt Wittgren